VALTIONEUVOSTON KANSLIA
STATSRÅDETS KANSLI

Suomen avaintavoitteet EU:n strategiseen agendaan ja tulevan komission ohjelmaan vaikuttamiseksi 2024-2029

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta 20.2.2024

Sarita Friman, EU-erityisasiantuntija, VNEUS

Mihin avaintavoitteilla ennakkovaikutetaan?

- Eurooppa-neuvosto hyväksyy Euroopan parlamentin vaalien jälkeen strategisen ohjelman
  - Määrittää EU:n prioriteetit uudelle viisivuotiskaudelle
  - Toimii ohjeistuksena komission tulevalle puheenjohtajalle ja tulevan komission ohjelmalle

Suomen avaintavoitteet

VALTIONEUVOSTON KANSLIA
STATSRÅDETS KANSLI

Suomen avaintavoitteet

- Tavoitteena globaalisti vahva ja toimintakykyinen Euroopan unioni, joka edistää jäsenvaltioidensa ja kansalaistensa turvallisuutta, hyvinvointia ja taloudellisia etuja.
- Demokratia, oikeusvaltioperiaate sekä perus- ja ihmisoikeudet ovat unionin kaiken toiminnan perusta.
- Suomi edistää pitkäjänteisesti sukupuolten tasa-arvoa EU:ssa.

Kolme pääprioriteettia, joita EU:n tulevan rahoituskehyksen edistettävä

1. Euroopan strategisen kilpailukyvyn vahvistaminen

- Kukin jäsenmaa kantaa vastuun julkisen taloutensa kestävyydestä.
- EU:n pitkän aikavälin strateginen kilpailukyky perustuu unionin omien vahvuuksien edelleen kehittämiselle ja markkinaehtoisille ratkaisuille.
- Vapaaseen liikkuvuuteen perustuvat toimivat sisämarkkinat ovat keskeinen lähtökohta kilpailukyvylle.

2. Euroopan kokonaisturvallisuuden parantaminen

- Vahvaa tukea Ukrainalle on jatkettava.
- EU:n on oltava vahvempi geopoliittinen toimija.
- Unionin kriisinsietokykyä on vahvistettava.
- Suomi kannattaa puolustusyhteistyön syventämistä ja ajaa esimerkiksi puolustustarvikkeiden yhteismarkkinoita.
- Vahvat ulkorajat on turvattava ja muuttoliikkeen välineellistäminen estettävä.
- Hakijamaiden omiin ansioihin ja jäsenyyskriteerien täyttämiseen perustuva laajentuminen vahvistaa unionin omaa turvallisuutta, globaalia asemaa sekä taloudellista hyvinvointia ja edistää demokratiaa.

3. Puhtaan siirtymän sekä biotalouden ja kiertotalouden edistäminen

- Ilmastonmuutoksen vastaisia ja luonnon monimuotoisuutta vahvistavia toimia on jatkettava huomioiden kestävän kehityksen periaatteet
- Puhdas siirtymä toteutetaan kustannustehokkaasti teknologianeutraalilla lähestymistavalla.
- Energiatehokkuudessa tulee painottaa päästöjen vähentämistä kuluttamisen rajoittamisen sijaan.
- Biotalous ja uusiutuvat luonnonvarat tarjoavat kestäviä ratkaisuja vähähiilisyyteen ja haitallisista riippuvuuksista irtautumiseen. Digitaalisilla ratkaisuilla ja niiden varhaisella käyttöönotolla edistetään myös puhdasta siirtymää.

Strateginen kilpailukyky

- Unionin omien vahvuuksien edelleen kehittäminen ja markkinaehtoiset ratkaisut.
- Toimivat, vapaaseen liikkuvuuteen perustuvat sisämarkkinat sekä tehokas valtiontuki- ja kilpailupolitiikka.
- Konkreettisia toimia sisämarkkinoiden vahvistamiseksi erityisesti palveluiden, tavaroiden ja henkilöiden vapaan liikkuvuuden osalta ja kasvun hakeminen mm. digitalisaatiosta.
- EU:n kilpailuun perustuvien rahoitusohjelmien, kuten tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman, tulee jatkossakin perustua korkeaan toiminnan laatuun, ei kiintiöihin tai aluekriteereihin. Rahoituksen tavoitteena strateginen kilpailukyky ja osaaminen.
- Osaavan ja koulutetun työvoimaan saatavuus ratkaisevaa Euroopan kilpailukyvylle.
- Tavoitteena on parempi ja vähäisempi EU-sääntely.

Talous ja rahoitus

- Jäsenmaiden vastuu julkisen taloutensa kestävyydestä.
- Pääomamarkkinaunionia ja pankkiunionin saattaminen loppuun niin, ettei se lisää Suomen ja suomalaisen pankkijärjestelmän yhteisvastuuta.
- Seuraavalla rahoituskehyskaudella varoja tulisi suunnata entistä enemmän
    - Tutkimukseen, innovaatioihin ja osaamiseen
    - Digitalisaatiota ja puhdasta siirtymää edistäviin toimiin
    - Kokonaisturvallisuutta ja EU:n ulkorajoja vahvistaviin toimiin

Kokonaisturvallisuus ja vahvempi Eurooppa

- EU:n tulee olla vahvempi geopoliittinen toimija
- EU:n tulee jatkaa vahvaa tukeaan Ukrainalle. Tuetaan Ukrainaa sen eurooppalaisella polulla.
- Korostetaan tarvetta vahvistaa unionin kriisinsietokykyä eli kokonaisvaltaista ja laaja-alaista varautumista mahdollisiin tuleviin kriiseihin ja hybridiuhkiin.
- Kaikki politiikka-alat kattavaa kokonaisturvallisuusajattelua ja suomalaista huoltovarmuuskonseptia on edistettävä EU-tasolla.

EU:n laajentuminen

- Laajentuminen vahvistaa Euroopan unionia ja vakauttaa Euroopan turvallisuutta.
- Hakijamaiden omiin ansioihin ja jäsenyyskriteerien täyttämiseen perustuva laajentuminen vahvistaa unionin omaa turvallisuutta, globaalia asemaa sekä taloudellista hyvinvointia ja edistää demokratiaa, oikeusvaltiokehitystä ja perusoikeuksien toteutumista.
- Mahdollinen laajentuminen luo jo ennakollisesti painetta uudistaa ja modernisoida EU:n tulevaa rahoituskehystä.
    - Tasapainoisen ja globaalia ruokaturvaa tukevan ratkaisun löytäminen edellyttäisi riittävän pitkiä siirtymäaikoja sekä maataloustukijärjestelmän uudistamista.
    - Modernisoitaessa koheesiopolitiikkaa ja sen varojenjakokriteerejä tulisi entisestään painottaa Euroopan unionin ulkoraja-alueiden merkitystä.
- Laajentuminen tarkoittaisi nykyistä suurempia sisämarkkinoita ja uusia kasvumahdollisuuksia suomalaisille yrityksille.